

JOHN ROMER

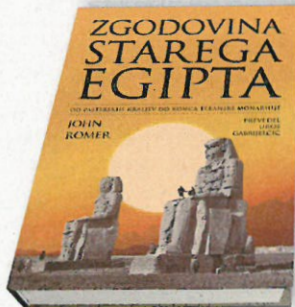
ZGODOVINA STAREGA EGIPTA

Del 3: Od pastirskih kraljev do
konca tebanske monarhije

prevod: Uroš Gabrijelčič

Slovenska matica,

2025, t. v., 540 str., 45 €, JAK

Tretji del monumentalne trilogije o zgodovini starega Egipta angleškega egiptologa Johna Romerja (1941) je sklepno poglavje življenjskega projekta arheologa, ki je več kot pol stoletja posvetil razumevanju prve znane države na svetu, pri tem pa mu je vseskozi stala ob strani tudi njegova žena Elizabeth. Če je drugi del (o katerem smo v *Bukli* pred leti že pisali) pokazal, kako je pojav pisave v Srednjem kraljestvu »spremenil vse«, se je Romer v tretji knjigi lotil najslavnejšega, a hkrati najbolj poenostavljeno razumljenega obdobja – Novega kraljestva. Na prizorišče stopijo velikani kolektivne domišljije: Ehnaton, Tutankamon (Tutankhaten) in Ramzes II., ki pa jih Romer vztrajno postavlja v širši kontekst, saj zanj zgodovine ne ustvarjajo samo faraoni. To je čas intenzivne mednarodne trgovine, diplomatskih stikov, kulturnih izmenjav in izjemne umetnosti, ki nastaja kljub – ali prav zaradi – nasilnih prelomov. Avtor se pri svojem pisanju opira na arheološke drobce (in ne na prevladujočo ideologijo v zvezi s starim Egiptom): razbite predmete v delavnicah, pisma, sledove vsakdanjega življenja itn., ti pa razkrajajo mit o Novem kraljestvu kot klasičnem imperiju po evropskem vzoru. Posebna vrednost knjige je Romerjev kritični pogled na egiptologijo samo: s skrbnim branjem virov in zavračanjem utrjenih razlag rekonstruira bolj krhko, a tudi bolj človeško podobo egiptovske družbe. Rezultat ni zgolj zgodovina slavnih faraonov, temveč subtilen portret kulture, ki je bila veliko bolj zapletena, odprta in privlačna, kot smo si jo predstavljali. Sklepni del trilogije je potrdil Romerjev status enega najprodornejših kronistov starega Egipta – bralca pa pusti z občutkom, da se je dotaknil nečesa resničnega, ne le monumentalno zgodovinskega. > SAMO RUGELJ